II

(Voorbereidende besluiten)

COMITÉ VAN DE REGIO'S

Advies van het Comité van de Regio's over:

— **de „Voorstellen voor verordeningen (EG) van de Raad betreffende de hervorming van het gemeenschappelijk landbouwbeleid":**

„Verordening (EG) van de Raad betreffende de financiering van het gemeenschappelijk landbouwbeleid";

„Verordening (EG) van de Raad tot Wijziging van Verordening (EEG) nr. 1766/92 houdende een gemeenschappelijke ordening der markten in de sector granen en tot intrekking van Verordening (EEG) Nr. 2731/75 tot vaststelling van de standaardkwaliteit van zachte tarwe, rogge, maïs en durumtarwe";

„Verordening (EG) van de Raad tot instelling van een steunregeling voor producenten van bepaalde akkerbouwgewassen";

„Verordening (EG) van de Raad houdende een gemeenschappelijke ordening der markten in de sector rundvlees";

„Verordening (EG) van de Raad houdende een gemeenschappelijke ordening der markten in de sector melk en zuivelproducten";

„Verordening (EG) houdende wijziging van Verordening (EEG) nr. 3950/92 tot instelling van een extra heffing in de sector melk en zuivelproducten";

„Verordening (EG) van de Raad tot vaststelling van gemeenschappelijke voorschriften voor de regelingen inzake rechtstreekse steunverlening in het kader van het gemeenschappelijk landbouwbeleid";

„Verordening (EG) van de Raad inzake steun voor plattelandsontwikkeling uit het Europees Oriëntatie- en Garantiefonds voor de Landbouw (EOGFL)",

— **het „Voorstel voor een verordening (EG) van de Raad houdende algemene bepalingen inzake de structuurfondsen"**

— **het „Voorstel voor een verordening (EG) van de Raad houdende een gemeenschappelijke ordening van de wijnmarkt" en**

— **het „Voorstel voor een verordening (EG) van de Raad inzake steunverlening door de Gemeenschap voor pretoetredingsmaatregelen op het gebied van landbouw en plattelandsontwikkeling in de kandidaat-lid-staten in Midden- en Oost-Europa gedurende de pretoetredingsperiode"**

(1999/C 93/01)

HET COMITÉ VAN DE REGIO'S,

gelet op de Mededeling van de Commissie aan de Raad, aan het Europees Parlement, aan het Economisch en Sociaal Comité en aan het Comité van de Regio's betreffende de wetgevingsvoorstellen in het kader van Agenda 2000: algemeen overzicht;

gelet op de „Voorstellen voor verordeningen (EG) van de Raad betreffende de hervorming van het gemeenschappelijk landbouwbeleid" [COM(1998) 158 def. — 98/0112 (CNS) — 98/0107 (CNS) — 98/0108 (CNS) — 98/0109 (CNS) — 98/0110 (CNS) — 98/0111 (CNS) — 98/0113 (CNS) — 98/0102 (CNS)] ([1]);

gelet op het „Voorstel voor een verordening (EG) van de Raad houdende algemene bepalingen inzake de structuurfondsen" [COM (1998) 131 def. — 98/0090 (AVC)] ([2]);

gelet op het „Voorstel voor een verordening (EG) van de Raad houdende een gemeenschappelijke ordening van de wijnmarkt" [COM(1998) 370 def. — 98/0126 (CNS)] ([3]);

gelet op het „Voorstel voor een verordening (EG) van de Raad inzake steunverlening door de Gemeenschap voor pretoetredingsmaatregelen op het gebied van landbouw en plattelandsontwikkeling in de kandidaat-lid-staten in Midden- en Oost-Europa gedurende de pretoetredingsperiode" [COM(1998) 153 def. — 98/0100 (CNS)] ([4]);

gelet op het besluit van de Commissie d.d. 18 maart 1998 en de besluiten van de Raad d.d. 24 april en 20 juli 1998 om het Comité hierover te raadplegen, overeenkomstig artikel 198 C, eerste alinea, van het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap;

gelet op het besluit van het Bureau d.d. 13 mei 1998 om commissie 2 „Landbouw, plattelandsontwikkeling, visserij" te belasten met de voorbereiding van een desbetreffend advies;

gelet op zijn adviezen over „Het GLB en de uitbreiding naar het oosten" (CDR 239/96 fin) ([5]) en „De regionale gevolgen van de GLB-hervorming" (CDR 17/96) ([6]);

gelet op het door commissie 2 op 10 december 1998 goedgekeurde ontwerpadvies (CDR 273/98 rev. 2) (rapporteurs: de heren Bocklet en Penttilä),

heeft tijdens zijn op 13 en 14 januari 1999 gehouden 27e zitting (vergadering van 14 januari) het volgende advies goedgekeurd.

1. **Inleiding**

1.1. De voorstellen inzake het onderdeel landbouw van Agenda 2000 zijn op 18 maart 1998 door de Commissie ingediend. Ze liggen in de lijn van de eerder — in juli 1997 — door de Commissie geformuleerde uitgangspunten. Doel is om d.m.v. een ingrijpende verlaging van de ondersteuningsprijzen en betere aansluiting daarvan bij de prijzen op de wereldmarkt ervoor te zorgen dat de interne markt blijft groeien en de Europese landbouw een meer prominente rol kan spelen op de wereldmarkt. Vergeleken met de voorstellen van juli 1997 wordt in de nieuwe voorstellen de hieruit voortvloeiende inkomstendaling in de landbouwsector in mindere mate en slechts voor een deel via rechtstreekse steun gecompenseerd. De voorstellen zijn volgens de Commissie mede ingegeven door de uitbreiding van de EU in oostelijke richting.

1.2. Er zullen geen afzonderlijke maatregelen meer worden genomen ter verbetering van de landbouwstructuur (doelstelling 5a) en van plattelandsgebieden (doelstelling 5b), maar hiervoor zal een nieuwe doelstelling 2 in het leven worden geroepen, waaronder ook stedelijke probleemgebieden en gebieden met een teruglopende industrie zullen vallen. Als aanvulling hierop wordt voorgesteld, de ontwikkeling van plattelandsgebieden horizontaal te ondersteunen via de afdeling Garantie van het EOGFL.

1.3. Het CvdR spreekt zich uit over de volgende verordeningsvoorstellen inzake de landbouw:

— Financiering van het GLB;

— Wijziging van Verordening (EEG) Nr. 1766/92 houdende een gemeenschappelijke ordening der markten in de sector granen en intrekking van Verordening (EEG) Nr. 2731/75 tot vaststelling van de standaardkwaliteit van zachte tarwe, rogge, gerst, maïs en durumtarwe;

— Instelling van een steunregeling voor producenten van bepaalde akkerbouwgewassen;

— Gemeenschappelijke marktordening voor rundvlees;

— Gemeenschappelijke marktordening voor melk en zuivelproducten;

— Wijziging van Verordening (EEG) Nr. 3950/92 tot instelling van een extra heffing in de sector melk en zuivelproducten;

— Vaststelling van communautaire regels voor rechtstreekse steun in GLB-kader;

— Bevordering van plattelandsontwikkeling via het Europees Oriëntatie- en Garantiefonds voor de Landbouw (EOGFL);

— Algemene bepalingen m.b.t. de structuurfondsen, en

— Hervorming van de marktordening voor wijn (hoort niet bij Agenda 2000, maar wordt wel in samenhang hiermee behandeld);

([1]) PB C 170 van 4.6.1998, blz. 85, 1, 4, 13, 38, 60, 93 en 67.
([2]) PB C 176 van 9.6.1998, blz. 1.
([3]) PB C 271 van 31.8.1998, blz. 21.
([4]) PB C 150 van 16.5.1998, blz. 14.
([5]) PB C 116 van 14.4.1997, blz. 39.
([6]) PB C 129 van 2.5.1996, blz. 15.

— Verordening inzake steunverlening door de Gemeenschap voor pretoetredingsmaatregelen op het gebied van landbouw en plattelandsontwikkeling in de kandidaat-lid-staten in Midden- en Oost-Europa in de periode vóór toetreding.

2. Uitgangspunten

2.1. Bij het vervaardigen van landbouwproducten worden in de EU strenge milieunormen in acht genomen. Als men deze strenge normen wil handhaven en wil voldoen aan de hoge eisen op het gebied van dierenbescherming dient men zich rekenschap te geven van de hieraan verbonden kosten.

2.2. In het licht van de komende WTO-onderhandelingsronde, de uitbreiding van de EU in oostelijke richting en de reorganisatie van de EU-financiën valt niet te ontkomen aan een hervorming van het gemeenschappelijk landbouwbeleid. Doel hiervan is, bij te dragen tot de plattelandsontwikkeling, het concurrentievermogen van de Europese landbouw op mondiaal niveau te helpen verbeteren, bij te dragen tot een vorm van landbouwproductie waarbij het milieu en de natuurlijke hulpbronnen worden ontzien, strenge normen op het gebied van veiligheid en kwaliteit van levensmiddelen te waarborgen, de levensvatbaarheid van het platteland te behouden en de economische rentabiliteit van de landbouwbedrijven te bevorderen. Hiertoe dienen de volgende voorwaarden te worden vervuld:

— voldoende bescherming aan de buitengrenzen;

— aandacht voor de typische kenmerken van de Europese landbouw;

— beperkt doorvoeren van prijsverlagingen (alleen voor zover de marktontwikkeling daartoe aanleiding geeft);

— betere benutting van maatregelen ter regulering van de productieomvang;

— volledige compensatie van prijsverlagingen via rechtstreekse steun;

— een systeem zonder bureaucratie, en

— bevordering van (voortgezette) beroepsopleiding.

In algemene zin gesproken is het noodzakelijk dat het subsidiariteitsbeginsel tot op het regionale niveau strikt wordt toegepast, zowel bij de uitwerking als bij de tenuitvoerlegging van de diverse beleidsmaatregelen, waarbij de verdeling van bevoegdheden binnen de lid-staten wordt gerespecteerd.

3. Beoordeling van de Commissievoorstellen ter hervorming van de marktordeningen

3.1. *Akkerbouwgewassen*

3.1.1. Het CvdR is van mening dat verlaging van de interventieprijzen in de sector granen met 20 % in het licht van de huidige marktsituatie en de huidige WTO-verbintenissen niet noodzakelijk is.

3.1.2. Bovendien is het CvdR van oordeel dat verlaging van de interventieprijzen directe gevolgen zal hebben voor de producentenprijzen, vooral die van voedergranen. Ook het voornemen van de Commissie om voor de verplichte braaklegging een nulpercentage vast te stellen, wijst in die richting. Daarom hebben de producenten recht op een volledige compensatie voor de verlaging van de interventieprijzen. Verder zou de verlaging van de graanprijzen die voortvloeit uit de voorgestelde hervormingen vooral in de probleemgebieden leiden tot een situatie waarin de uiteindelijk voor het product verkregen prijs niet eens de variabele productiekosten dekt.

3.1.3. Via een steunregeling voor ingekuilde maïs wordt in de sectoren melk en rundvlees compensatie bewerkstelligd. Daarnaast dient echter te worden gezocht naar wegen om in regio's waar i.v.m. de klimatologische omstandigheden geen maïs kan worden verbouwd, de concurrentiepositie van groenvoer en van permanent grasland t.o.v. ingekuilde maïs veilig te stellen. In het belang van de ontwikkeling van de regio's van de EU dienen er voor deze producten dus specifieke steunmaatregelen te worden uitgewerkt.

3.1.4. De drastische verlaging van de areaalbetalingen voor oliehoudende zaden zou leiden tot een navenante verslechtering van het concurrentievermogen van deze sector. Het zal noodzakelijk zijn, verder gedifferentieerde steun voor oliehoudende zaden, zoals op dit moment bestaat, te verlenen. De verschuiving van de uitkeringsperiode voor compensatiebetalingen zal betekenen dat de landbouwbedrijven te maken krijgen met renteverlies en liquiditeitsproblemen. Doordat de verplichte braaklegging wordt vastgesteld op 0 %, komt er een einde aan de meest efficiënte vorm van beheersing van de productieomvang. Daarom is het Comité gekant tegen deze verschuiving. Vaststelling van een vrijwillige braakligging waarbij het braak te leggen areaal ten minste 10 % van het totaal bedraagt, legt onnodige beperkingen op.

3.1.5. Er is behoefte aan doelgerichte maatregelen ter bevordering van duurzame grondstoffen voor de industrie en energievoorziening (warmtecentrales, omschakeling op biodiesel e.d.). Voor een dergelijk beleid zou in de EOGFL-verordening een specifiek hoofdstuk moeten worden ingeruimd.

3.1.6. Het CvdR dringt erop aan dat in de nieuwe verordening inzake een GMO voor akkerbouwgewassen wordt vastgehouden aan de regionale areaalindeling.

3.2. *Rundvlees*

3.2.1. De voorstellen in de sector rundvlees leiden tot nog meer concurrentievervalsing dan nu al het geval is, en daarvan zullen de telers die traditionele intensieve mesterijmethoden toepassen de dupe worden.

3.2.2. Vervanging van de vaste interventieregeling door een vrijwillige interventieregeling en steun voor particuliere opslag is een stap in de goede richting. Daar staat tegenover dat de prijsverlagingen totaal ontoereikend worden gecompenseerd. In dit verband betekent ook uitbreiding van het systeem van rechtstreekse betalingen tot vaarzen en moederkoeien geen wezenlijke aanvullende verbetering, omdat benutting van de middelen uit de vastgestelde maximumbedragen ten koste gaat van andere categorieën dieren.

3.2.3. Omdat de oude gecompliceerde regelingen blijven bestaan en zelfs worden aangevuld met nieuwe ingewikkelde maatregelen, nemen de administratieve en controlerende activiteiten voor rundveehouders en nationale overheden aanzienlijk toe.

3.2.4. Het vastgestelde maximum van 90 dieren staat de ontwikkeling tot bedrijven met een goede concurrentiepositie in de weg.

3.2.5. Betere stimulansen om de productie in de rundvleessector extensiever te maken, komt het milieu ten goede, hetgeen het CvdR bijzonder toejuicht. Toch zou het Comité in dit verband willen wijzen op de grote verschillen tussen de gebieden in de EU waar rundvlees wordt geproduceerd. Zo is de regeling voor permanent grasland niet geschikt voor alle lid-staten, omdat grasland i.v.m. klimatologische omstandigheden in een aantal regio's deel uitmaakt van een normaal wisselbouwsysteem. Hiermee dient de Commissie rekening te houden bij haar voorstellen voor extensiveringspremies.

3.2.6. Daarnaast dient de EU bij haar steunverlening echter rekening te houden met het feit dat de rundvleesproductie per regio verschillende vormen kent. Ook in de regio's waar een gespecialiseerde vorm van rundermesterij wordt bedreven, dienen adequate inkomensmogelijkheden voor de landbouwers gehandhaafd te worden. Hiertoe moet worden gewaarborgd dat de financiële middelen die de afzonderlijke lid-staten worden toegewezen, overeenkomen met het productieaandeel, en dat er geen concurrentievervalsing optreedt tussen regio's met een verschillende productiestructuur. In de meeste regio's waar traditionele rundermesterij wordt bedreven, ligt het plaatselijke veebezettingsgetal duidelijk onder de in het Gemeenschapsrecht aangegeven grenswaarden, zodat een en ander ook hier niet in tegenspraak met de milieudoelstellingen van de EU is.

3.3. *Melk*

3.3.1. De Commissie gaat ervan uit dat door de verlaging van de interventieprijzen voor zuivelproducten de consumptie hiervan zal toenemen en de concurrentiepositie van de EU zal worden versterkt. Het CvdR betwijfelt echter of de consumptie in de EU wel zal toenemen, aangezien prijsveranderingen bij basisproducten nauwelijks van invloed zijn op het consumptieniveau. Bovendien bergt een verhoging van de quota met 2 % het gevaar in zich dat de quotaregeling aan betekenis inboet, omdat de prijzen hierdoor nog meer onder druk komen te staan.

3.3.2. Het CvdR is van mening dat de melkregeling haar waarde heeft bewezen. Prijsverlagingen mogen alleen worden doorgevoerd als de ontwikkelingen op de markt dat echt noodzakelijk maken. Elke prijsverlaging dient volledig te worden gecompenseerd.

3.3.3. Het voorgestelde model van een in vier onderdelen opgesplitste compensatieregeling (basispremie melk, basispremie rundvlees en aanvullende premies voor melk en rundvlees op vrijwillige basis) is uiterst gecompliceerd en schiet zijn doel voorbij, omdat afzonderlijke runderrassen hierdoor benadeeld worden en de bureaucratie toeneemt. Het CvdR is van mening dat gezocht moet worden naar wegen en middelen om te waarborgen dat de steun gelijkmatig over alle regio's wordt verdeeld.

3.3.4. De door de Commissie in het kader van de verlenging van de melkquotaregeling voorgestelde maatregelen ter versterking van de positie van de producent zijn onvoldoende.

3.3.5. Het is zaak dat de quota bij het ingaan van de nieuwe periode worden opgelegd aan de actieve producenten, dat de verplicht aan de omvang van het areaal gebonden quotaregeling wordt opgeheven en dat ervoor wordt gezorgd dat producenten die na het jaar 2000 stoppen met de melkproductie, hun quota moeten inleveren. Voorts moet rekening worden gehouden met de specifieke situatie in berggebieden. Daarom moet voor iedere lid-staat worden gegarandeerd dat de quota in berggebieden behouden blijven, om met name jonge landbouwers in staat te stellen hun activiteiten voort te zetten.

3.3.6. Het CvdR is ingenomen met het voorstel van de Commissie om het quotastelsel tot 2006 voort te zetten, omdat anders de melkproductie in grote delen van Europa zou instorten. Zij dient echter wel uitsluitsel te geven over de vraag wat er daarna met dit stelsel gaat gebeuren. Het Comité wijst erop dat investeringen in de melkproductie in het kader van een langetermijnplanning plaatsvinden, zodat bij besluiten over de ordening van de melkmarkt ook rekening dient te worden gehouden met de periode na 2006.

3.4. *Nationale maxima*

3.4.1. Het CvdR staat achter het voorstel van de Commissie om de steun gedeeltelijk toe te kennen in de vorm van nationale maxima, hetzij per dier, hetzij per areaal. Dit zou het GLB er flexibeler op maken. De maxima dienen zoveel mogelijk te worden afgestemd op de huidige productiequota.

3.4.2. Ondanks de nationale maxima dient het inkomensverlies van de producenten volledig te worden gecompenseerd. De Commissie moet er evenwel op toezien dat naast de nationale maxima geen steun wordt verleend die tot concurrentievervalsing leidt.

3.4.3. Een en ander mag niet tot concurrentievervalsing leiden ten koste van de meer traditionele productiemethoden in bepaalde regio's. Hierbij valt bijvoorbeeld te denken aan de compensaties die in het kader van de marktordening voor melk worden uitbetaald voor runderen die zowel voor melk- als vleesproductie dienen, alsmede aan de uiteenlopende productiemethoden in de rundermesterij.

3.5. *Rechtstreekse betalingen in GLB-verband*

3.5.1. Teneinde te kunnen beoordelen welke invloed de compensatieregelingen zullen hebben op de specifieke belangen van regio's, dient de Commissie eerst meer in concreto aan te geven hoe deze vorm zullen krijgen. Nog vóór de besluitvorming in de Raad moeten voorstellen worden ingediend waarin wordt bepaald hoe de maatregelen ten uitvoer worden gebracht.

3.5.2. Steun aan landbouwers dient ertoe bij te dragen dat de problemen die vooral regio's met een minder sterke concurrentiepositie ondervinden bij hun aanpassing aan de nieuwe omstandigheden, voor een deel worden weggenomen. Tegelijk mag zij echter geen negatieve gevolgen met zich brengen voor de ontwikkeling van bedrijven die al wel een goede concurrentiepositie hebben.

3.5.3. De door de Commissie voorgestelde veranderingen van het GLB kunnen naar de mening van het CvdR vooral in de rundvleessector tot ethische problemen leiden. Het voorstel om de graanprijzen te verlagen zou granen een gunstigere uitgangspositie verschaffen dan groenvoer, waardoor ook in de runderteelt het gebruik van granen zou toenemen. Het Comité vindt dat het systeem van steunverlening binnen het GLB op dusdanige gestalte dient te krijgen dat het mogelijk is om in de verschillende regio's op een economisch verantwoorde wijze runderteelt te bedrijven en daarbij uit te gaan van een natuurlijke voederwijze van de diverse rassen.

3.5.4. De voorstellen voor een degressieve opzet van de rechtstreekse betalingen zijn in principe billijk, maar in de huidige formulering onaanvaardbaar, omdat zij tot regionale scheefgroei leiden. Er dienen echter grotere beperkingen te worden vastgelegd, zodat het GLB langzaam maar zeker wordt toegespitst op de producent, de kwaliteit van het product, de familielandbouw en het plattelandsbedrijf. Vooral arbeidsintensieve veeteeltbedrijven worden in hun bestaan bedreigd door plafonds of degressieve regelingen. Daarom dient bij de compensatiebetalingen rekening te worden gehouden met de kosten.

3.5.5. Door aanpassing aan ontwikkelingen op de markt komen betrouwbaarheid en looptijd van de rechtstreekse betalingen op de helling te staan. Het systeem van rechtstreekse betalingen dient in essentie onaangetast te blijven.

3.5.6. De administratieve rompslomp die de differentiëring van de rechtstreekse betalingen met zich brengt, dient tot een minimum beperkt te blijven; aldus moet worden voorkomen dat bedrijven die door rationalisering hun concurrentiepositie moeten verbeteren, een verkeerd signaal krijgen. Wil men met dit instrument ook de arbeidsmarkt op het platteland gunstig beïnvloeden, dan dient het criterium „werkgelegenheid" een rol te spelen.

3.6. *Wijn*

3.6.1. De wijnmarkt is sinds 1987 zo sterk veranderd dat wijziging van de marktordening voor wijn dringend noodzakelijk is. Het is de bedoeling het evenwicht op de markt te waarborgen door interventiemaatregelen (speciale destillatie voor consumptie-alcohol, verkoopbevordering van druivensap en andere wijnbouwproducten, snelle destillatie in geval van uitzonderlijke verstoring van het marktevenwicht en handhaving van premies voor particuliere opslag, destillatie van nevenproducten van wijnbereiding en destillatie van wijnen uit druivensoorten die niet worden geperst).

Het Comité van de Regio's bevestigt dat er op Europees niveau absoluut moet worden gestreefd naar evenwicht tussen vraag en aanbod; dit evenwicht moet gebaseerd zijn op met medewerking van de sector tot stand gebracht marktevenwicht in diverse regio's en kan worden bereikt door tenuitvoerlegging van regionale programma's tot aanpassing van het wijnbouwareaal, waarbij realistische economische doelstellingen worden geformuleerd en de in deze GMO voorgestelde structurele maatregelen (nieuwe aanplant, omschakeling, vernieuwing, ...) worden getroffen.

3.6.2. Het Commissievoorstel moet op belangrijke punten worden gewijzigd:

— er moet worden voorzien in een verplichte regeling voor crisis-destillatie onder welomschreven voorwaarden;

— de toekenning van nieuwe aanplantrechten dient op ruimere schaal mogelijk te zijn dan de Commissie voorstelt, om de mogelijkheden die de markt biedt te benutten;

— de mogelijkheid druiven en geconcentreerde most te importeren en daaruit Europese wijn te bereiden, moet worden vermeden;

— de aanplantrechten moeten langer geldig zijn dan de door de Commissie voorgestelde vijf jaar.

3.6.3. Aanscherping van de regeling van opbrengsten per hectare met de bijbehorende gedetailleerde beperkingen en destillatieverplichtingen wordt categorisch afgewezen. Op het gebied van kwaliteitswijnen moeten de lid-staten en de regio's zelf zorg kunnen dragen voor de regelgeving.

3.6.4. De EU zal speciale maatregelen treffen en financieren die gericht zijn op ondersteuning van de wijnbouw in regio's met bijzondere klimatologische omstandigheden.

3.6.5. Bij het toepassen van wijnbouwmethoden dienen de bijzondere regionale omstandigheden in aanmerking te worden genomen.

Verrijking door toevoeging van suiker dient strikt te worden beperkt tot de regio's waar deze methode van oudsher wordt gebruikt.

3.6.6. Het CvdR is van oordeel dat de GMO van de wijnmarkt o.m. gericht moet zijn op:

— het verzekeren van een billijk inkomen voor de producenten, mét behoud van werkgelegenheid;

— de instandhouding van de wijnbouw in de traditionele productiegebieden;

— het afleveren van kwaliteitsproducten, om zo de vraag en het concurrentievermogen te doen stijgen, en

— afzetbevordering en het zoeken naar nieuwe markten.

3.6.7. In verband met de in de vorige paragraaf voorgestelde hoofddoelstellingen van de GMO-hervorming van de wijnbouwsector moet aandacht worden geschonken aan consumentenvoorlichting en aan ecologisch verantwoorde productiemethoden.

4. Integratie van het milieubeleid in het GLB

4.1. Het mee laten wegen van milieuaspecten bij de toekenning van premies maakt aanpassing aan specifieke regionale milieuomstandigheden mogelijk. Via communautaire kaderbepalingen dient concurrentievervalsing echter vermeden te worden. Gewaarborgd moet worden dat de rechtstreekse betalingen stoelen op de normale goede praktijken. Als landbouwers milieu-inspanningen leveren die verder gaan, moeten zij hiervoor apart worden vergoed.

Ten gevolge van de dalende producentenprijzen verwacht de Commissie een teruglopend gebruik van meststoffen en bestrijdingsmiddelen. Een kleine ontlasting voor het milieu zal zich echter wellicht alleen voordoen op minder gunstige productiegronden.

4.2. Een ecologisch-sociale aanpak van het landbouwbeleid zou wezenlijk kunnen bijdragen tot:

a) duurzame stabilisering van het platteland, in het bijzonder bergstreken en probleemgebieden;

b) verbetering van de kwaliteit van levensmiddelen;

c) verwezenlijking van de multifunctionele taken van de landbouw, die ook binnen de landbouwbedrijven zelf uitgevoerd moeten worden;

d) ontwikkeling van agrarische structuren met een groot concurrentievermogen, die een- of meergezinsbedrijven in de landbouw toekomstmogelijkheden bieden;

e) een sterkere positie voor het Europese landbouwmodel in de Wereldhandelsorganisatie;

f) het creëren van nieuwe toekomstperspectieven voor jonge landbouwers, en

g) voorkoming van woestijnvorming en bodemerosie.

5. Financiering

5.1. Naar de mening van het CvdR zal de toetreding van de LMOE nieuwe financiële inspanningen vergen van de EU. Er vindt momenteel een discussie plaats over de netto-bijdragen van de lid-staten en in verband hiermee heeft de Commissie een rapport gepubliceerd over de financiering van de Unie, waarin drie opties worden aangegeven, voor het geval er politieke consensus wordt bereikt over de noodzaak om tot een regeling voor het probleem van onevenwichtige financiële bijdragen te komen:

— beperking of afschaffing van het correctiemechanisme dat het Verenigd Koninkrijk thans mag toepassen, en/of vervanging van de BNP-middelen (geheel of gedeeltelijk) door de andere financieringsbronnen;

— gedeeltelijke vervanging van de rechtstreekse aan landbouwers uitgekeerde betalingen (medefinanciering) in GLB-verband door een corresponderende verlaging van het plafond van de eigen middelen, en

— algemene invoering van een correctiemechanisme voor alle lid-staten met een negatief begrotingssaldo.

5.2. Een nieuwe aanpak van het GLB dient ertoe bij te dragen dat de lid-staten en de regio's een groter deel van de verantwoordelijkheid voor het agrarische inkomensbeleid op zich nemen.

6. Regionale aanpak van het GLB

6.1. Om een beter zicht te krijgen op de kosten en baten van beleidsbeslissingen en om het landbouwbeleid op een eenvoudigere wijze in praktijk te brengen, dienen de afbakening van en de verdeling van de bevoegdheden bij het landbouwbeleid te geschieden met volledige inachtneming van het subsidiariteitsbeginsel en van de wettelijk vastgelegde interne verdeling van bevoegdheden in de verschillende lid-staten. De financiële solidariteit in de EU mag hierdoor echter niet in het gedrang komen.

6.2. Bij het markt- en inkomensbeleid dienen de bevoegdheden van de EU gericht te zijn op een goede werking van de gemeenschappelijk markt.

6.3. In dit verband zouden de regio's ook t.a.v. fundamentele beslissingen op landbouwgebied meer verantwoordelijkheid moeten dragen, zowel bij het sturen van het beleid als bij de uitvoering op nationaal en communautair niveau.

7. WTO-onderhandelingen

7.1. Tijdens de Conferentie van Rio hebben alle staten duurzaamheid bij het omgaan met natuurlijke hulpbronnen uitgeroepen tot basisprincipe van de economie. De daarna opgestelde Agenda 21 is op dit moment alom onderwerp van discussie in de EU: gemeentes stellen hun beleid erop af, bedrijven houden er rekening mee, enz.

7.2. Duurzaamheid vormt sinds jaar en dag het uitgangspunt van de Europese landbouw. Zuinig omspringen met hulpbronnen, op peil houden van het in de natuur aanwezige potentieel en hiervoor zorg dragen — dat zijn de beginselen waarop een toekomstgericht denken stoelt, en die aan de komende generaties moeten worden doorgegeven.

7.3. Het is absoluut noodzakelijk dat tijdens toekomstige onderhandelingen over de wereldhandel in landbouwproducten duurzaamheid en multifunctionaliteit worden aanvaard als principieel uitgangspunt en norm. Dit is in het belang van de totale wereldbevolking en niet een specifiek belang van de Europese landbouw.

7.4. In het landbouwbeleid dienen de hierboven vermelde basisbeginselen te worden aanvaard, dient te worden gestreefd naar samenwerking met alle betrokken maatschappelijke groeperingen en dient ferm stelling te worden genomen tegen een puur economisch gerichte manier van denken, waarbij men zich slechts laat leiden door het streven om zo goedkoop mogelijk levensmiddelen te produceren, ook als dit roofbouw op de natuur betekent.

7.5. Het eenzijdige afzien van maatregelen op het gebied van markt- en prijsbeleid, waartoe de geldende WTO-bepalingen wel degelijk de mogelijkheid te bieden, alsmede de daarmee onlosmakelijk verbonden vermindering van de bescherming aan de buitengrenzen, zijn naar de mening van het CvdR ongepaste concessies vooraf aan de WTO-partners, zonder dat daarvoor adequate en concrete tegenprestaties worden verlangd. Het denkt daarbij aan de erkenning en inachtneming van het beginsel van communautaire preferentie, en van het feit dat het overgrote deel van de Europese landbouw zich van de landbouw in de rest van de wereld onderscheidt door zijn multifunctionaliteit.

8. Gemeenschappelijk landbouwbeleid en uitbreiding in oostelijke richting

8.1. De stapsgewijze uitbreiding van de EU met landen in Oost-Europa is van zeer groot belang voor de stabiliteit en veiligheid in Europa. Dit geldt voor alle burgers en dus ook voor boerengezinnen en anderen die in de landbouw werkzaam zijn.

8.2. Speciale aandacht hierbij verdient de invoering van de markteconomie in de LMOE en de invloed die hiervan uitgaat m.b.t. het sociaal-economische herstel van deze landen. Een sleutelrol is hier weggelegd voor de landbouw.

8.3. De situatie waarin de landbouw van de LMOE verkeert, onderscheidt zich wezenlijk van die in de huidige EU-lid-staten, en dit geldt ook voor het tot dusverre gevoerde landbouwbeleid. Daarom dient in wederzijds belang een ruime overgangsperiode te worden ingebouwd. Hierbij moet op een gedifferentieerde, doordachte en omzichtige wijze te werk worden gegaan, waarbij gerichte maatregelen worden getroffen om instorting van de landbouwprijzen te voorkomen. Bij het vaststellen van maatregelen en de diverse overgangsperioden dienen de bijzondere omstandigheden in de afzonderlijke geassocieerde landen in aanmerking te worden genomen.

8.4. Zowel de LMOE als de EU-lid-staten dienen zich goed voor te bereiden op de uitgebreide gemeenschappelijke landbouwmarkt om economische en sociale onevenwichtigheden te vermijden.

8.5. Overeenkomstig de voorstellen van de Commissie zouden de LMOE in de eerste plaats steun moeten ontvangen voor structurele ontwikkeling, waardoor de landbouw in deze landen daadwerkelijk de kans zou krijgen zich te ontwikkelen. Dit mag evenwel niet tot overcapaciteit en overschotten leiden.

8.6. In het kader van de uitbreiding richting Oost-Europa mogen er in geen geval regelingen worden getroffen die een aantasting betekenen van het uitgangspunt dat in alle regio's van de uitgebreide EU landbouw mogelijk moet zijn.

8.7. Op grond van het bovenstaande is voor de huidige 15 lid-staten een geleidelijke aanpassing van het GLB, en voor de LMOE het overnemen van het GLB, onontkoombaar.

9. Conclusies van het CvdR

9.1. De voorstellen voor verordeningen m.b.t. het onderdeel landbouw van Agenda 2000 komen nog niet voldoende tegemoet aan de eisen die men mag stellen aan een toekomstgerichte hervorming van het landbouwbeleid, zoals de Commissie voor ogen staat. Het CvdR eist dat het Europese landbouwmodel binnen het kader van Agenda 2000 en ook tijdens de WHO-onderhandeling recht wordt gedaan.

9.2. Het CvdR is er voorstander van dat het landbouwbeleid op ecologisch-sociale leest wordt geschoeid, waarbij milieu-inspanningen die verder gaan dan de — naar algemeen geldige Europese maatstaven — normale goede praktijken apart worden vergoed en voor typisch regionale problemen concrete doelstellingen en maatregelen uitgewerkt moeten worden. Een ecologisch-sociale aanpak van het landbouwbeleid zou aanzienlijk kunnen bijdragen tot: duurzame stabilisering van het platteland; verbetering van de kwaliteit van levensmiddelen; verwezenlijking van de multifunctionele taken die de landbouw heeft; ontwikkeling van agrarische structuren met een groot concurrentievermogen, gecentreerd rond het traditionele familiebedrijf of de plattelandsonderneming; een sterkere positie voor het Europese landbouwmodel in de Wereldhandelsorganisatie, en het bieden van nieuwe toekomstperspectieven aan jongeren in de Europese landbouw en op het platteland in het algemeen. In het bijzonder dient rekening te worden gehouden met de structuurverschillen in de Europese landbouw (bergstreken en achtergebleven gebieden, permanent grasland, droge regio's, perifere regio's, enz.).

9.3. Het CvdR vindt dat rekening dient te worden gehouden met het verband tussen financiering door de EU en de kosten van het landbouwbeleid.

9.4. Bovendien eist het CvdR dat de lid-staten meer speelruimte krijgen bij het bepalen van het landbouwbeleid, omdat de regio's binnen de Unie geografisch ver uit elkaar liggen en zeer verschillend zijn, en omdat de productievoorwaarden voor de landbouw uiteenlopen. In overeenstemming met de conclusies van de Top van Luxemburg (december 1997) dient de Europese landbouw als economische sector multifunctioneel, duurzaam en concurrerend te zijn en moet hij overal in de EU bedreven kunnen worden, ook in regio's die met specifieke problemen kampen. Daarbij dienen op Europees niveau algemene voorwaarden te worden geschapen om zoveel mogelijk tegen te gaan dat nieuwe vormen van concurrentievervalsing optreden.

9.5. Het CvdR is doordrongen van de noodzaak, de beginselen van duurzaamheid en multifunctionaliteit als uitgangspunt te kiezen bij de komende onderhandelingen over de wereldhandel in landbouwproducten.

9.6. Het CvdR is van mening dat in het kader van de uitbreiding naar het oosten alle betrokken partijen zich terdege dienen voor te bereiden op de grotere

gemeenschappelijke landbouwmarkt, teneinde economische en sociale onevenwichtigheden te vermijden. Ook toereikende overgangstermijnen maken daar deel van uit. Het centrale uitgangspunt hierbij is dat overal in de EU multifunctionele, ecologisch-sociale landbouw mogelijk dient te zijn. Het CvdR benadrukt nogmaals dat de landen van Midden- en Oost-Europa verplicht moeten worden om (voor de landbouw) milieunormen in te voeren en al vóór hun toetreding duurzame grondstoffen te gaan gebruiken.

9.7. Het CvdR eist dat er bij de herstructurering van de landbouw op wordt toegezien dat het economische, ecologische en sociaal-culturele niveau van deze regio's dankzij een geïntegreerde ontwikkeling van het hele platteland (dus ook van niet-agrarische bedrijven) niet alleen in stand gehouden kan worden, maar ook verder kan stijgen; op die manier kan een duurzame bijdrage worden geleverd aan de totstandbrenging van een op familielandbouwbedrijven en plattelandsondernemingen gebaseerd Europees landbouwmodel.

9.8. Het CvdR roept de Commissie op om de voorstellen dusdanig gestalte te geven dat zoveel mogelijk arbeidsplaatsen in de landbouw behouden blijven.

9.9. Het CvdR eist dat bij het landbouwmarktbeleid wordt vastgehouden aan de uitgangspunten van de hervorming in 1992 en dat men zich concentreert op de sectoren waar zich de behoefte doet gevoelen aan EU-maatregelen, d.w.z. in de eerste plaats de rundvlees- en melkproduktie. Daarbij dient ernaar te worden gestreefd dat de landbouwers hun inkomen ook in de toekomst in de eerste plaats via de markt kunnen verwerven.

9.10. Het CvdR vindt de voorgestelde verlaging van de interventieprijzen op dit moment niet nodig.

9.11. Het CvdR eist dat de producenten volledig worden gecompenseerd voor bovengenoemde verlaging van de interventieprijzen.

9.12. Het CvdR verlangt van de Commissie dat zij met uitvoeringsbepalingen komt, zodat meer duidelijkheid wordt verkregen omtrent de wijze waarop de compensatieregelingen in de praktijk gestalte zullen krijgen.

9.13. Het CvdR vreest dat invoering van nieuwe ingewikkelde instrumenten zal leiden tot meer controles en meer bureaucratische rompslomp voor producenten en nationale overheden, en spreekt zich uit voor een zo eenvoudig mogelijk systeem.

9.14. Het CvdR vestigt de aandacht op de grote verschillen tussen de productiegebieden in de EU. Met deze verschillen dient in de toekomst, wanneer nieuwe regelingen worden ingevoerd, meer rekening te worden gehouden.

9.15. Het CvdR wil dat de melkquota bij het ingaan van de nieuwe periode (tot 2006) worden opgelegd aan de actieve producenten, en dat de verplichte areaalbinding wordt opgeheven. Bovendien dient reeds nu duidelijkheid te worden verschaft over de ordening van de melkmarkt na 2006, zodat hiermee rekening kan worden gehouden bij de lange-termijninvesteringen in deze sector.

9.16. Het CvdR is van mening dat de voorgestelde nationale plafonds dienen te worden afgestemd op de huidige productiequota. Daarbij dient men ervoor te waken dat concurrentievervalsing optreedt.

Brussel, 14 januari 1999.

De voorzitter

van het Comité van de Regio's

Manfred DAMMEYER